

N:o 19.

Ank. till Riksd. kansli den 8 februari 1898, kl. 3 e. m.

Utlåtande, i anledning af Kongl. Maj:ts propositioner angående efter-skänkande af kronans rätt till två danaarf.

(I. A.)

Ang. danaarf
efter Maria
Christina
Blomstedt.

1:o. I en till Riksdagen aflåten proposition (n:o 35) af den 10 december 1897 meddelas, hurusom den 19 januari 1867 upprättats mellan landtbrukaren Johan Gustaf Blomstedt och hans hustru Maria Christina Blomstedt, född Vikström, inbördes testamente, hvori förordnats, att den af bemälda makar, som öfverlefde den andra, skulle under oinskränkt dispositionsrätt under sin lifstid behålla och besitta allt, hvad vid någonderas af dem död funnes i boet såväl i fast som lös egendom. Hustru Blomstedt hade den 6 april 1870 affidit, efterlemnande sin bemälda man, men inga kända arfvingar. Mannen Blomstedt, som på grund af omförmälda testamente under sin lifstid behållit hela boet, hade ingått nytt äktenskap samt affidit den 2 april 1891. Vid sin död hade han såsom sterbhusdelegare efterlemnadt sin hustru i sistnämnda gifte Lovisa Blomstedt, född Österberg, och två barn med henne, sonen Johan Gerhard, född den 15 januari 1882, och dottern Annie Sofia, född den 18 september 1886.

På åkärän af kammaradvokatfiskalsembetet hade Askers häradsrätt i utslag den 21 november 1895 förklaradt, att kronan skulle ega att

såsom danaarf bekomma hvad vid mannen Blomstedts död annars skolat ur boet efter honom hafva såsom arf efter hans ofvanbemälda, före honom affidna hustru Maria Christina Blomstedt tillkommit hennes arftagare, derest sådana funnits; hvarjemte enkan Lovisa Blomstedt och godsegaren Uno Lagergren i Hammar, den sistnämnde i egenskap af förmyndare för Blomstedts efterlemnade barn, såsom innehafvare af boet efter mannen Blomstedt, förpligtats att efter behörig bodelning utgifva till Kongl. Maj:t och kronan, hvad sålunda bestämts skola såsom danaarf utgå jemte sex procent ränta derå från bodelningsdagen. Under rättegången hade enkan Blomstedts ombud uppgifvit, att med ofvan omförmälda testamente antagligen vore afsedt, att, när endera af makarne afled, den efterlevande skulle bekomma hela boet med full eganderätt, men att af misstag ordet dispositionsrätt blifvit i testamentet begagnadt.

I anledning af berörda utslag, hvilket vunnit laga kraft, hade den 25 april 1896 förrättats delning af boet efter hustru Maria Christina Blomstedt, dervid kronan tillskiftats såsom danaarf ett belopp af 876 kronor 72 öre.

Nu hade i en till Kongl. Maj:t den 9 november 1896 ingifven skrift enkan Blomstedt och ofvanbemälda Lagergren i underdånighet anhållit, att kronans rätt till ifrågavarande danaarfsmedel måtte efterskänkas till förmån för Johan Gustaf Blomstedts efterlemnade barn Johan Gerhard och Annie Sofia, dervid sökandena framhållit, att ifrågavarande medel för enkan Blomstedt vore oundgängliga i och för barnens uppfostran, enär hon och barnen eljest vore hänvisade endast till arrendefkastningen af en hemmansdel i Menigasker inom Askers socken, hvilken afkastning för närvarande utgjorde 500 kronor för år; varande vid ansökningen fogadt ett af ordföranden i nämnda sockens kommunalnämnd P. F. Persson och kyrkoherden i Askers församling C. W. Hedström utfärdadt intyg af innehåll, att ofvanbemälda barn efter sin fader erhållit i arf, förutom $\frac{1}{4}$ mantal i Menigasker, endast ett mindre penningbelopp, som för deras uppfostran redan till större delen åtgått, hvadan de vore i stort behof af de kronan tillskiftade medlen.

I häröfver afgifvet utlåtande hade Kongl. Maj:ts befallningshafvande i Örebro län tillstyrkt bifall till framställningen, hvarefter kammaradvokatfiskalsembetet, jemväl öfver ansökningen hördt, dels meddelat, att, sedan ifrågavarande, kronan tillskiftade belopp jemte ränta till embetet vederbörligen redovisats med 940 kronor 57 öre, danaarfsmedlen numera, efter afdrag af utanordnad aktoratsprovision, utgjorde 846 kronor 52 öre, som i statskontoret innestode, dels ock, med bifogande af bestyrkt

afskrift af den efter mannen Blomstedt den 15 maj 1891 upprättade bouppteckning, deri behållningen i dennes efterlemnade bo upptagits till 18,392 kronor 96 öre, hemställt, huruvida med afseende å den jemförelsevis bergade ställning, hvari enkan Blomstedt och hennes barn befunno sig, Kongl. Maj:t funne ansökningen föranleda till någon Kongl. Maj:ts vidare åtgärd.

Enär det syntes antagligt, att, på sätt enkan Blomstedts ombud under rättegången uppgifvit, med det mellan mannen Blomstedt och hans första hustru Maria Christina Blomstedt upprättade inbördes testamente afsetts att tillförsäkra den efterlevande maken full eganderätt till behållningen i boet, hvilket antagande vunne stöd deraf, att Maria Christina Blomstedt vid sin död, som inträffat endast några få år efter testamentets upprättande, icke efterlemnade några kända arfvingar, samt den omständigheten, att berörda afsigt icke blifvit i testamentet i tydliga ordalag uttryckt, icke syntes böra föranleda dertill, att någon del af qvarlåtenskapen efter mannen Blomstedt frånginge hans barn, har Kongl. Maj:t nu föreslagit Riksdagen att medgifva, att kronans rätt till ifrågavarande danaarfsmedel måtte öfverlätas åt Blomstedts bemälda barn Johan Gerhard och Annie Sofia.

Utskottet, som emot ifrågavarande framställning icke haft något att erinra, hemställer,

att hvad Kongl. Maj:t i omförmälda hänseende föreslagit må af Riksdagen bifallas.

Ang. danaarf
efter Maria
Christina
Eriksson.

2:o) Sedan ogifta Maria Christina Eriksson från Strengnäs den 11 maj 1895 afidit utan att efterlemna kända arfvingar, hade, enligt hvad i en till Riksdagen aflåten proposition (n:o 36) meddelas, skomakaren Carl Olof Zetterström den 20 i samma månad låtit vid rådstufvurätten i Strengnäs dels i bevakningsändamål förete en så lydande handling: »Carl Olof Zetterström, född 1851 den 29 juli. Han och ingen annan skall hafva vad som finnes efter mig, af mig sjelf skrifvet. Maria Christina Eriksson. Strengnäs den 15 mars 1886», dels ock såsom vittnen för dödsfall afhöra nedannämnda personer, hvilka, enligt hvad det vid förhöret förda protokoll utvisade, dervid berättat: 1:o *ogifta Carolina Eriksson*, att Maria Christina Eriksson, med hvilken vittnet sedan flere år varit bekant, vid ett tillfälle ungefär i november månad 1894 till vittnet yttrat: »Jag har tänkt, att, när jag en gång dör, skall Carl Olof Zetterström få det, jag lemnar efter mig, emedan jag icke har

några släktingar, som kunna ärfva mig, och ingen annan, som har gjort sig så förtjent såsom de (Zetterström och hans mor), emedan de uppoffrat sig för mig och hjälpt mig», samt att Maria Christina Eriksson, som vid det omvittnade tillfället varit ensam med vittnet, dervid handlat vid sundt och fullt förstånd och af fri vilja samt då icke varit särdeles mycket sjuk; 2:o *Anders Fredrik Jansson*, att Maria Christina Eriksson, med hvilken vittnet varit bekant sedan år 1868, vid ett samtal för omkring två eller tre år sedan, dervid tal uppstått, huruvida hon snart skulle gifta sig med Zetterström, till vittnet yttrat ungefär följande ord: »Om det blir något giftermål af, det vet jag icke, vi kunna dö och jag är så sjuklig, men om jag dör före Zetterström, skall han hafva det, jag lemnar efter mig»; samt att vid berörda tillfälle, dervid ej någon utom vittnet varit närvarande, Maria Christina Eriksson handlat vid sundt och fullt förstånd och af fri vilja; 3:o *doktorn Lars Herman Lahng*, att vittnet, som en längre tid varit bekant med Maria Christina Eriksson, derunder iakttagit, hurusom hon blifvit af Zetterström och hans mor städse och särskildt under hennes långa sjukdom träget och ömt omhuldad; att Maria Christina Eriksson flere gånger under de senare åren till vittnet yttrat, att efter hennes död Zetterström skulle bekomma all hennes qvarlåtenskap, och vid ett tillfälle under år 1895 eller nästföregående år framtagit ofvan nämnda, den 15 mars 1886 dagtecknade handling, som nu af vittnet igenkändes vara af henne egenhändigt skrifven och innehållande, såsom hon låtit förstå, hennes yttersta vilja; samt att Maria Christina Eriksson, som då varit sängliggande sjuk, hvilket, enligt vittnets förmenande, föranledt, att den ifrågavarande handlingen icke blifvit bevittnad, vid de af vittnet omförmälda tillfällen varit vid fullt och sundt förstånd och handlat frivilligt; 4:o *hustru Erika Julin*, att vittnet igenkände Maria Christina Erikssons handstil å förordnandet af den 15 mars 1886; samt 5:o *ogifta Johanna Andersson*, att Maria Christina Eriksson vid åtskilliga tillfällen under senare år och sist under vintern kort före dödsfallet till vittnet yttrat, att Zetterström efter hennes död skulle hafva all hennes qvarlåtenskap såsom erkänsla för det han sett till henne under hennes sjukdom; samt att vid de omvittnade tillfällena, dervid Maria Christina Eriksson handlat med sundt och fullt förstånd och af fri vilja, ej någon utom vittnet varit närvarande.

På yrkande af kammaradvokatfiskalsembetet hade rådstufvurätten i Strengnäs genom utslag den 28 december 1896, som vunnit laga kraft, förklarat, att, enär Maria Christina Eriksson ej kunde anses hafva genom den ofvan omförmälda handlingen af den 15 mars 1886 eller de omvittnade muntliga uttalandena, hvilka senare ej i två samtidiga vittnens

närvaro yttrats, i laga ordning skriftligen eller muntligen borttestamenterat sin qvarlåtenskap, densamma skulle såsom danaarf tillfalla kronan, hvarjemte ofvanbemälda Zetterström och vice häradshöfdingen P. O. Lundblad, hvilken sistnämnde förordnats att i egenskap af god man vårda boet efter den aflidna, förpligtats att till kammaradvokatfiskals-embetet redovisa och utgifva samma arf jemte derå till äfventyrs upplupen ränta.

Nu hade i en till Kongl. Maj:t den 25 januari 1897 ingifven skrift Zetterström anhållit, att kronans rätt till ifrågavarande danaarfsmedel måtte till hans förmån efterskänkas, dervid sökanden framhållit, att Maria Christina Eriksson under sin mångåriga sjukdom på det ömmaste vårdats af sökanden och hans moder, hvarför den aflidnas vilja säkerligen kunde antagas hafva varit, att sökanden skulle såsom erkänsla härför bekomma hennes qvarlåtenskap; att denna hennes sista vilja blifvit af henne skriftligen upptecknad och vid flera tillfällen uttalad, ehuru något lagligt testamente icke förefunnes; att sökanden och Maria Christina Eriksson tänkt ingå äktenskap med hvarandra, men att den sistnämndas sjukdom därför lagt hinder i vägen; samt att sökanden icke egde annat, än hvad han genom arbete kunde förvärfva till sitt och sin sjuttiofemåriga moders uppehälle.

Med anledning af berörda ansökning hade Kongl. Maj:ts befallningshafvande i Södermanlands län afgifvit utlåtande och dervid öfverlemnadt ett från magistraten i Strengnäs inhemtadt yttrande, deri magistraten, med vitsordande af sökandens uppgifter, tillika meddelat, att sökanden vore en utmärkt ordentlig och arbetsam man; och hade Kongl. Maj:ts befallningshafvande, för egen del, enär Maria Christina Eriksson, ehuru hon icke i laga ordning borttestamenterat sin egendom, dock såväl skriftligen som muntligen förklarat, att hennes tillgångar skulle efter hennes död tillfalla sökanden, samt de af denne till stöd för framställningen i öfrigt anförda omständigheter blifvit af magistraten vitsordade, tillstyrkt bifall till ansökningen. Derefter hade kammaradvokatfiskals-embetet, som jemväl blifvit öfver ansökningen hört, dels meddelat, att ifrågavarande danaarfsmedel blifvit behörigen redovisade och efter afdrag af utanordnad aktoratsprovision uppginge till 852 kronor 91 öre, som i statskontoret innestode, dels ock, enär af ofvannämnda vid rådstufvurätten i Strengnäs den 20 maj 1895 företedda skriftliga förordnande äfvensom aflagda vittnesmål syntes framgå såsom otvifvelaktigt, att Maria Christina Eriksson afsett, att hennes qvarlåtenskap skulle tillfalla sökanden, samt, särskildt med hänsyn till hvad i öfrigt blifvit i ärendet upplyst, billigheten syntes kräfva, att Maria Christina

Erikssons derom framställda önskingar blefve förverkligade, tillstyrkt bifall till ansökningen.

Med afseende å hvad i ärendet sålunda förekommit har Kongl. Maj:t nu föreslagit Riksdagen att medgifva, att kronans rätt till ifrågasvarande danaarfsmedel måtte på sökanden öfverlätas.

Utskottet hemställer,

att Kongl. Maj:ts förevarande framställning må
af Riksdagen bifallas.

Stockholm den 8 februari 1898.

På statsutskottets vägnar:

Chr. Lundeborg.
